

Koronawirus a energetyka – podsumowanie wprowadzonych zmian

Brysiewicz & Wspólnicy

RADCOWIE PRAWNI

Energetyka w Tarczach antykryzysowych

Kolejne Tarcze antykryzysowe wprowadziły szereg zmian istotnych z punktu widzenia sektora energetycznego. Większość z nich jest niewątpliwym ułatwieniem dla przedsiębiorców prowadzących działalność w sektorze. Choć ustawodawca nie ustrzegł się „wpadek” legislacyjnych przy tworzeniu niektórych przepisów, głównym ich celem jest uchronienie przed negatywnymi skutkami COVID-19 różnych grup podmiotów, m.in. producentów energii, spółek obrotu, ale też odbiorców energii, gazu i ciepła.

Przedstawiamy Państwu zwięzłe podsumowanie najważniejszych zmian, które już zostały wprowadzone, a także zmian, które będą wprowadzone w najbliższym czasie.

Tarcza 1.0

- **[Zakaz wstrzymywania dostaw energii, gazu i ciepła odbiorcom końcowym z powodu braku płatności]** Przedsiębiorstwa obrotu oraz operatorzy systemów dystrybucyjnych borykają się obecnie z potężnymi zaległościami płatniczymi swoich klientów. W normalnych warunkach „batem” na niepłacących klientów jest odcięcie dostaw. Wystarczy, że odbiorca spóźnia się z zapłatą powyżej 30 dni po upływie terminu płatności faktury. Jedynie w przypadku gospodarstw domowych przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek wysłania dodatkowego wezwania do zapłaty. Zgodnie z przepisami Tarczy 1.0, wstrzymanie dostaw na podstawie Prawa energetycznego nie jest dopuszczalne w czasie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Choć przepisy Tarczy nie są do końca precyzyjne, ponieważ zostawiają pewną furtkę do wstrzymania dostaw na podstawie 490 k.c. (uprawnienie wierzyciela do wstrzymania się ze świadczeniem, jeśli jest wątpliwe że druga strona nie wykona swojego świadczenia), to nie wydaje się

prawdopodobne, aby przedsiębiorstwa energetyczne narażały się na ewentualne spory, a zapewne także straty wizerunkowe, wstrzymując dostawy w czasie epidemii. Intencja ustawodawcy wydaje się bowiem jasna. Nie zmienia to jednak faktu, że w obecnej sytuacji to właśnie spółki obrotu mogą być najbardziej narażone na utratę płynności m.in. z powodu braku bieżących płatności klientów.

- **[Dłuższy czas na budowę projektów OZE]** Branża OZE początkowo obawiała się, że ze względu na pandemię zostaną zerwane łańcuchy dostaw technologii i komponentów do instalacji źródeł odnawialnych. Głównym ich dostawcą są bowiem przede wszystkim Chiny. Sytuacja okazała się nie być aż tak straszna. Pozytywnie należy jednak ocenić zmianę wprowadzoną w Tarczy 1.0, która pozwoli uchronić niektóre projekty po wygranej aukcji OZE przed wykluczeniem z systemu aukcyjnego oraz poniesieniem wysokich kar finansowych związanych z nieukończeniem projektów w terminie. Przepisy Tarczy pozwalają wydłużyć termin na pierwsze wytworzenie energii w ramach systemu aukcyjnego o maksymalnie 12 miesięcy. Wydłużenie terminu zależy jednak od decyzji Prezesa URE, który zbada czy brak możliwości ukończenia projektu w terminie było spowodowane negatywnymi skutkami COVID-19.
- **[Elastyczny czas pracy w niektórych przedsiębiorstwach energetycznych]** Zgodnie z przepisami Tarczy, niektóre przedsiębiorstwa energetyczne, o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, mogą zmienić swoim pracownikom system lub rozkład czasu pracy, a także polecić świadczenie pracy w godzinach nadliczbowych. Dotyczy to m.in. operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, tzw. sprzedawców z urzędu oraz podmiotów prowadzących stacje paliw i stacji gazu ziemnego.

Tarcza 2.0

- **[Przedłużenie umów przyłączeniowych]** Wytwórcy realizujący projekty OZE już po raz kolejny otrzymali możliwość przedłużenia terminu na pierwsze wprowadzenie energii do sieci, który jest określany w umowie przyłączeniowej. Co istotne – ustawa nie uzależnia prawa do przedłużenia tego terminu od wykazania negatywnych skutków COVID-19. Wystarczy, że przedsiębiorca, który realizuje projekt OZE, złoży do operatora systemu dystrybucyjnego wnioski o przedłużenie terminów wynikających z umowy oraz o aktualizację harmonogramu przyłączenia. Maksymalny termin, który można wskazać we wniosku to 30 czerwca 2022 r. Dotychczas była to data 30 czerwca 2021 r. (wprowadzona nowelizacją ustawy OZE, która weszła w życie w sierpniu 2019 r.). Tu pojawia się jednak pewien problem. Tarcza antykryzysowa w prosty sposób zmieniła przepis wprowadzony tą właśnie nowelizacją, zapominając że na podstawie tamtego przepisu, możliwość składania wniosków o przedłużenie umów przyłączeniowych ograniczona była czasowo do 29 listopada 2019 r. Jest to niewątpliwie brak precyzji legislatora. Wydaje się jednak, że należy tu zastosować wykładnię celowości, zgodnie z którą przepis Tarczy, jako przepis późniejszy, stanowi samoistną podstawę do złożenia wniosku o przedłużenie terminów wynikających z umowy przyłączeniowej, zaś termin takiego wniosku jest ograniczony jedynie datą 30 czerwca 2022 r.
- **[Przedłużenie ważności świadectw kwalifikacyjnych]** Nowe regulacje przewidziane w Tarczy 2.0 przewidują, że świadectwa potwierdzające posiadanie kwalifikacji w zakresie eksploatacji sieci, których ważność wygasa w okresie od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 30 grudnia 2020 r. zachowują ważność do dnia 31 grudnia 2020 r. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia zapewnienia

ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstw energetycznych. Należy przypomnieć, że prace w sektorze paliw i energii przy jakichkolwiek urządzeniach i instalacjach energetycznych mogą wykonywać bez nadzoru jedynie osoby posiadające właściwe świadectwa kwalifikacyjne. Jak szacuje URE, jest to grupa około 100 tys. osób. W sytuacji dopuszczenia do pracy osób bez ważnych świadectw, pracodawca ryzykowałby nałożeniem kary pieniężnej na podstawie przepisów Prawa energetycznego.

➤ **[Uproszczenie sprawozdawczości do URE i wydłużenie niektórych terminów]** Aby choć trochę ułatwić życie przedsiębiorstwom działającym w sektorze energetyczno-paliwowym, ustawodawca zdecydował się wydłużyć ustawowe terminy na realizację obowiązków sprawozdawczych. Dotyczy to m.in.:

- wydłużenia terminu na uzgadnianie Planów rozwoju przez przedsiębiorstwa sieciowe do dnia 31 marca 2021 r.,
- wydłużenia terminów na realizację niektórych obowiązków sprawozdawczych w zakresie zapasów obowiązkowych gazu oraz przesunięcie terminu na składanie kwartalnych sprawozdań dot. zakupu gazu z zagranicy za I kwartał (do dnia 30 lipca 2020 r.)

Jednocześnie wprowadzona została możliwość elektronicznego przesyłania miesięcznych sprawozdań do URE przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania paliw ciekłych lub obrotu tymi paliwami z zagranicą, a także przez podmioty przywożące.

Co przyniesie Tarcza 3.0.?

➤ **[Nowe zasady zabezpieczania kontraktów na TGE]** Projektowane przepisy Tarczy 3.0. wprowadzają nowe – bardziej liberalne – możliwości ustanawiania zabezpieczeń w związku z zawieraniem

transakcji na Towarowej Giełdzie Energii. Dotychczas zasady tego typu ustanawiała sama Giełda oraz Izba Rozliczeniowa (IRGIT). Nowe przepisy wprowadzają chociażby możliwość wnoszenia na pokrycie depozytów zabezpieczających m.in. praw majątkowych, uprawnień do emisji, gwarancji bankowej czy poręczeń spółki matki. Jednocześnie dopuszczono możliwość częściowego zwolnienia z zabezpieczenia, o ile członek giełdy posiada ocenę inwestycyjną, czyli rating kredytowy (Fitch, Moody, S&P). Rozwiązanie niewątpliwie przyniesie ulgę podmiotom handlującym na giełdzie, zwłaszcza spółkom obrotu. Pytanie tylko kto poniesie koszty zakupionej już energii w przypadku niewypłacalności takiej spółki. Zasady zabezpieczeń określone w Tarczy 3.0. mają obowiązywać do dnia 30 września 2020 r.

- **[Możliwość komunikacji elektronicznej z odbiorcami energii i gazu, w przypadkach dla których dotąd zarezerwowana była forma pisemna]** Tarcza 3.0. przewiduje ułatwienia przy wprowadzaniu zmian do umów sprzedaży energii i gazu, umów kompleksowych oraz umów dystrybucyjnych. Chodzi tu o zmiany inicjowane przez sprzedawców lub operatorów systemów dystrybucyjnych we wzorcach umów lub OWU. Zgodnie z Prawem energetycznym, w przypadku wprowadzenia jakiejkolwiek zmiany w umowie, odbiorca powinien dostać informację o wprowadzonych zmianach oraz o przysługującym mu prawie do wypowiedzenia umowy bez ponoszenia jakichkolwiek kosztów (np. kar umownych). W przypadku natomiast gdyby zmianie uległa cena wynikająca z taryfy, przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek poinformowania o tym odbiorcy w ciągu jednego okresu rozliczeniowego od dnia podwyżki (w tym przypadku prawo wypowiedzenia już nie przysługuje). Dotychczas tego typu powiadomienia obowiązkowo musiały zostać wysłane odbiorcy w formie pisemnej. Po zmianach wprowadzonych Tarczą 3.0 ich

przekazywanie może nastąpić, po uzyskaniu zgody odbiorcy, z użyciem środków komunikacji elektronicznej.

* * *

W związku z nadzwyczajną sytuacją pozostajemy do Państwa dyspozycji zarówno w drodze telefonicznej, jak i mailowej.

Karolina Wcisło

prawnik

Brysiewicz i Wspólnicy sp.k.

E-mail: karolina.wcislo@biw.legal